Zoonózist okozó parazitás fertőzések Dél-Csepelen. Kooperációs helyzetkép

Dr Herke Paula
Szigetszentmiklósi SZ.R.I.-
Tüdőgondozó

M.P.T. 2012.június 12.Bp.

Szigetszentmiklósi SZ.R.I.- Tüdőgondozó

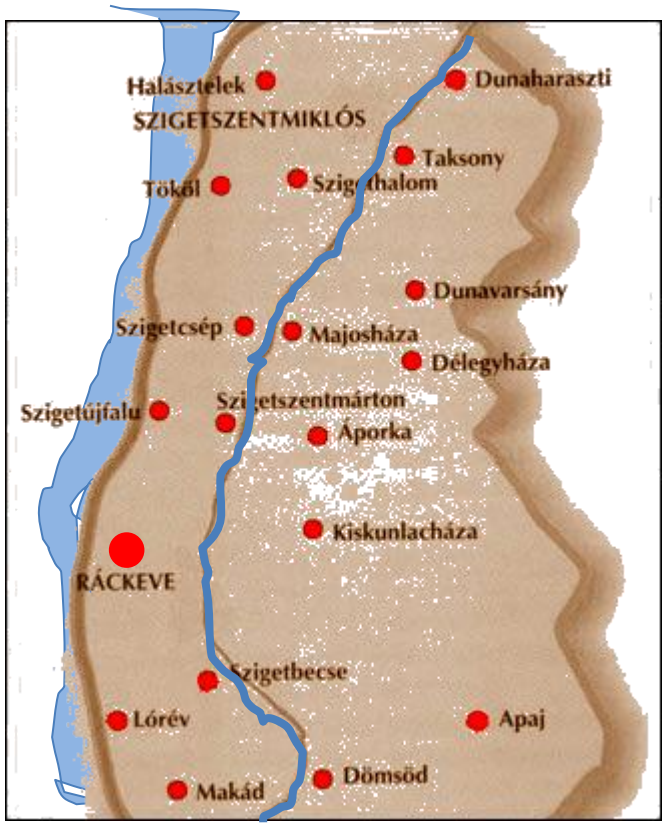

LAKOSSÁG: 102-110 EZER FŐ -19 település

HÁZI **ORVOS**, GYERMEKHÁZI ORVOS: **85**

VÉDŐNŐ: 64

ÁLLATORVOS: 23

SZAKORVOSI RENDELŐINTÉZET :2

KUTYÁK: 20662 (2011. évi oltott ebek),**+** kb. **10% ami oltatlan**!

Kóbor kutyák számáról nincs adatunk, kb. 10-20/ település.

MACSKÁK: nincs adat, kb. a kutyák számával megegyező.

RÓKÁK: számáról nincs információnk, de az orális vakcinázás óta számuk nőtt. Kb. 5x50.

A természetes fürdővizek minőségi követelményeiről, valamint a természetes fürdőhelyek kijelöléséről és üzemeltetéséről szóló 78/2008. (IV. 3.) Korm. rendeletben található meg a vízminőségre vonatkozó követelmény, ebben parazita nincs jelölve.

A TERÜLETEN EDDIG VÉGZETT REPREZENTATÍV KUTATÁSOK

ÁLLATORVOSI

- Paraziták: 2005-2007: Vizsgálatok a Dirofilaria fajok elterjedtsége és fertőződési lehetőségek kiderítésére (drJacsó, drFok)
- Szúnyogpopuláció faji összetétele 2010.-2011. évi bluetongue monitoring vizsgálatok
- Csípőszúnyog lárvák tenyésztőhelyeiről monitoring (dr Fekete Gábor és mtsai)
- Bögölyök vannak, de betegségterjesztő szerepükről nincs információnk.
- Ornitológiai monitoring vizsgálatok

HUMÁN

- A parazitózisok (kiv. ecchinococcosis) „járványügyi jelentőségük nem lévén” nem- bejelentendő megbetegedések.

- Parazitára reprezentatív epidemiológiai kutatást nem végeztek .

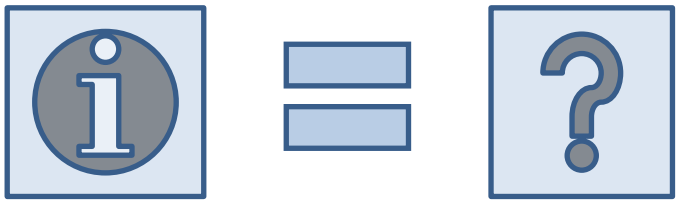

Szúnyogfajták %-os megoszlása

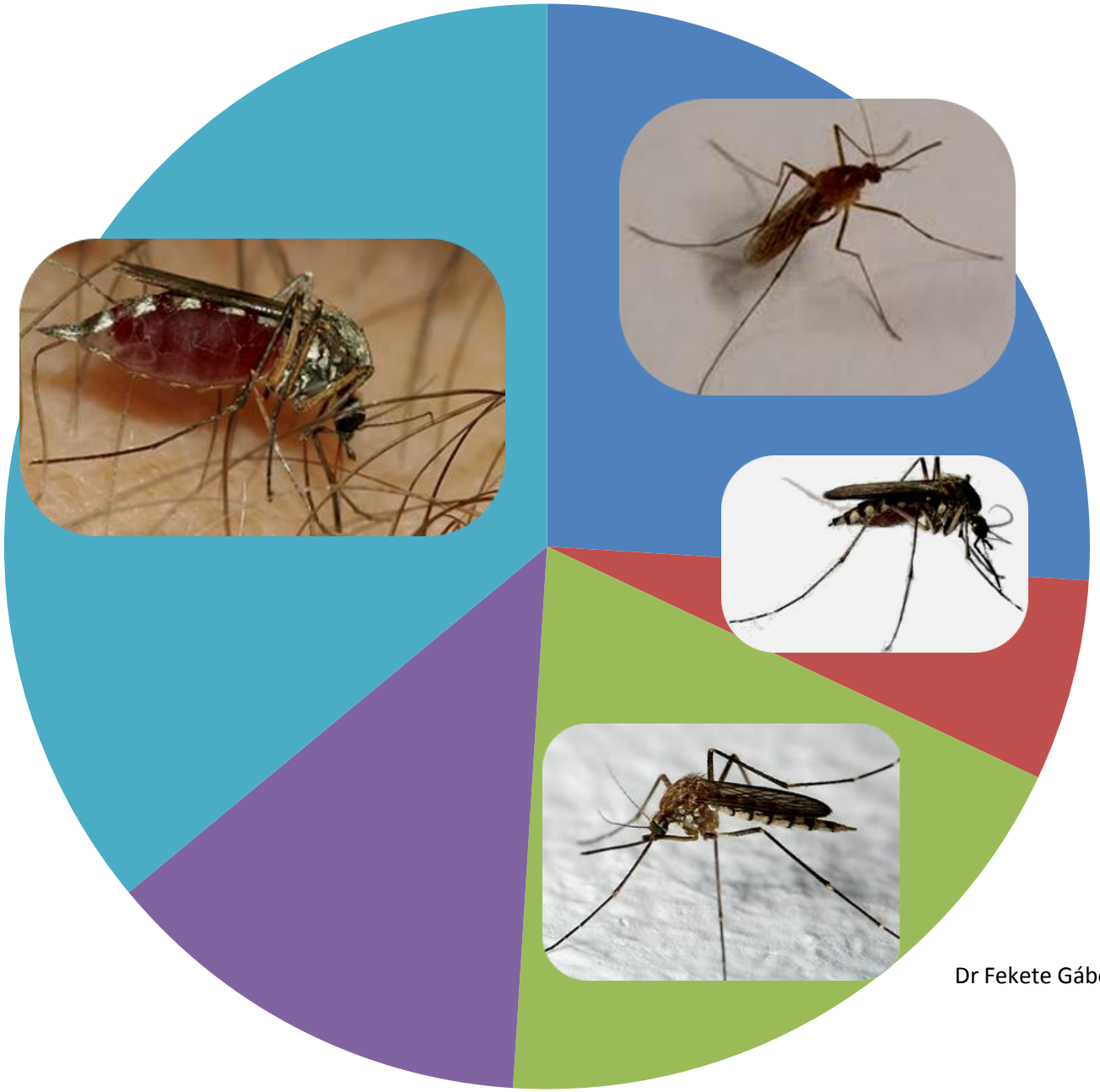

- **Culex modestus**
- Culex pipiens
- **Aedes vexans+rossicus**
- **Ochlerotatus cant.+casp+annul.**
- **Ochlerotatus sticticus**

Dr Fekete Gábor 2008-as monitoring vizsgálata alapján

Szúnyogirtás:Az 1976 óta alkalmaznak ULV-készítményeket. A fotostabil szintetikus piretroid hatóanyagok fokozatosan tért nyertek a szerves foszforsav-észterekkel szemben.

(1) Imágóirtás

A) <u>légi úton, ULV-eljárással</u>: Mosquitox 1, Unitox 14, K-Othrin 10, Aqua Reslin Super

B) <u>Melegköd-képzéssel</u>:a diklórfosz hatóanyagú Unitox 100 SC melegköd-képző szerrel .

Imágóirtáskor (elsősorban az ULV-eljárás, de melegköd-képzésnél is) a kezelések területén **a rovarfauna több mint 90 %-a elpusztul, és egyetlen vérszívó szúnyog elölésekor közel 200, különböző fajú és eltérő méretű (!) ízeltlábú egyed esik áldozatul.**

Rezisztenciával hosszú távon számolni kell.

(2) Szúnyoglárva-irtás

A csípőszúnyog lárvákra szelektív Bacillus thuringiensis var. israelensis (Bti) hatóanyagú készítményekkel.

Ki tud valamit a bögölyökről?

Szúnyogirtási statisztika

Nemzedékek száma **fajonként és az időjárási viszonyoktól függően** különböző.

2010. júliusban a szúnyoginvázió miatt pót-permetezést rendeltek el.

2011. évben két alkalommal került sor kémiai és két alkalommal biológiai gyérítésre: **500 ha biológiai ,2456,2 ha légi** és **1400,1 ha földi** kémiai .

10%!

„**2012. évben a biológiai gyérítést a Társulás forrásaiból fedezethiány miatt nem tudjuk finanszírozni.** Amennyiben a Társulás 2012. évben is szeretné alkalmazni a szúnyoggyérítés biológiai formáját, azt az érintett önkormányzatoknak kell vállalniuk.”

A téma aktualitása

- Az 2010-2011-ben több, különböző etiológiájú, olyan parazita okozta megbetegedéssel találkoztunk a tüdőgondozó beteganyagában, amelyet **eddig nem észleltünk és a betegek nem jártak déli országokban.**

A felvetés: az esetek szaporodása a globális felmelegedés következtében létrejövő (mikro)klímaváltozás miatt megjelenő ill. túlélő vektoroknak köszönhető.

Mivel a fertőzött állatból vért szívó szúnyog megfertőzheti az embert is:

további esetek megjelenésére számíthatunk (?),

ugyanakkor a hathatós **állat-egészségvédelem (pozitív) embergyógyászati következményekkel is jár**.

ESETEK- diagnosztikus kérdőjelek

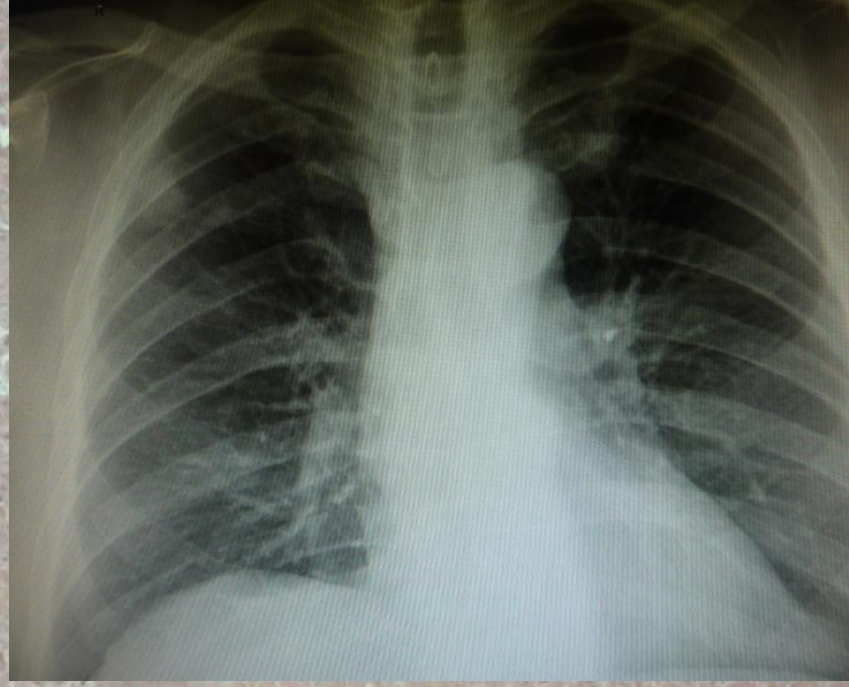

- Strongyloides stercoralis 1+1?
- „Eosinophilia”?2010.aug
- „Cellulitis”?2010.szept.
- Dirofilaria repens 2011.aug

PROF. DR SÁPI ZOLTÁN (SOTE, PATHOLÓGIA) METSZETE

A területen jelenleg dolgozó **szakorvosok közlése alapján** az **elmúlt 10 évben észlelt parazitás megbetegedések**

szakma	parazita	
szemészet	1 fonálféreg-gyanús	Kórházba utalva, további sorsa ismeretlen.
sebészet	3 dirofilaria repenst igazolt	Valamennyi bőrből eltávolított csomóból van szövettan.
bőrgyógyászat	Több beteg jelentkezik panasszal: valami mászik a bőrében!	2 továbbküldve parazitológiára: 1 visszajelzett, pozitív, pontos dg ? 1 negatív
pszichiátria	Nem merült fel.	
Fül-orr-gégészet	1 légylárva a hallójáratban Orr körüli viszketés→	Gyermekorvoshoz irányítva.
fogászat	1 légylárva a gingivában.	
Reumatológia, belgyógyászat.	Nem találtak	

Megbetegedések

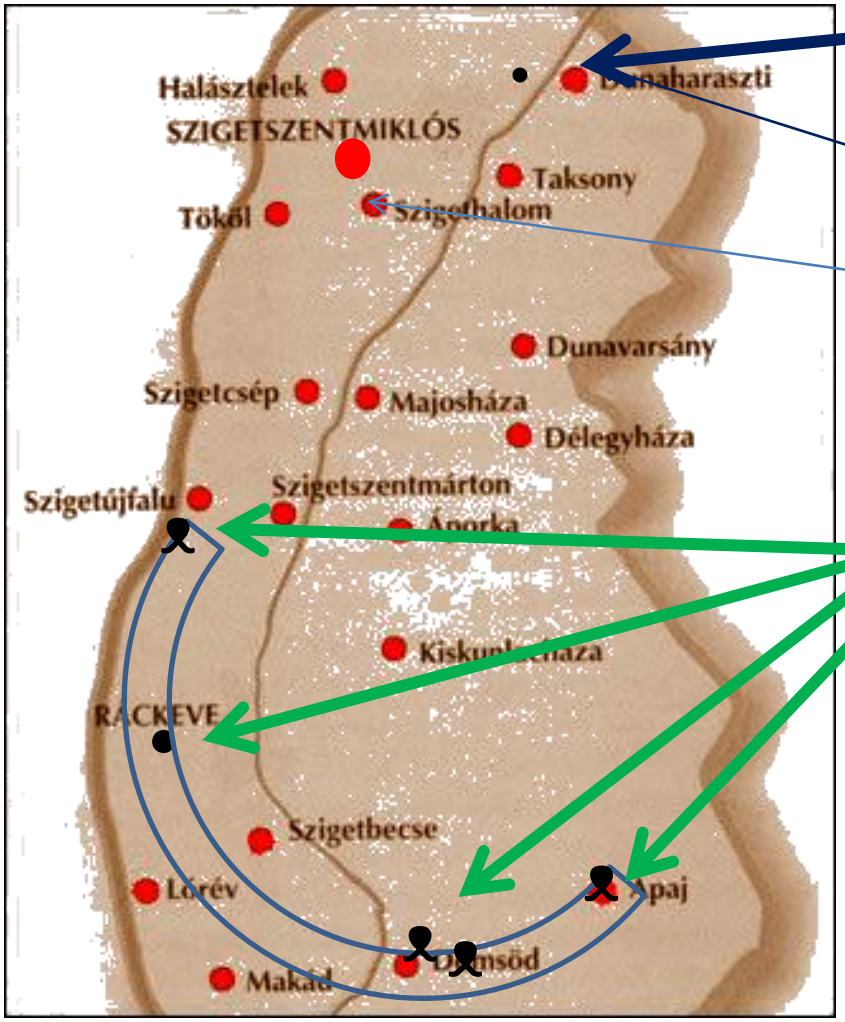

Strongyloides stercoralis

?

„Cellulitis”?(2010.szept.)

Dirofilaria repens

(igazolt: 2006.ősz-

2007.márc.-2009.nov.-

2010.aug.-2011.aug.)

2006-ban és 2010-ben „szúnyoginvázió”

•: nő: 69 éves 🧍:férfi: 78, 32, 41, 72 éves

Stratégiai együttműködés

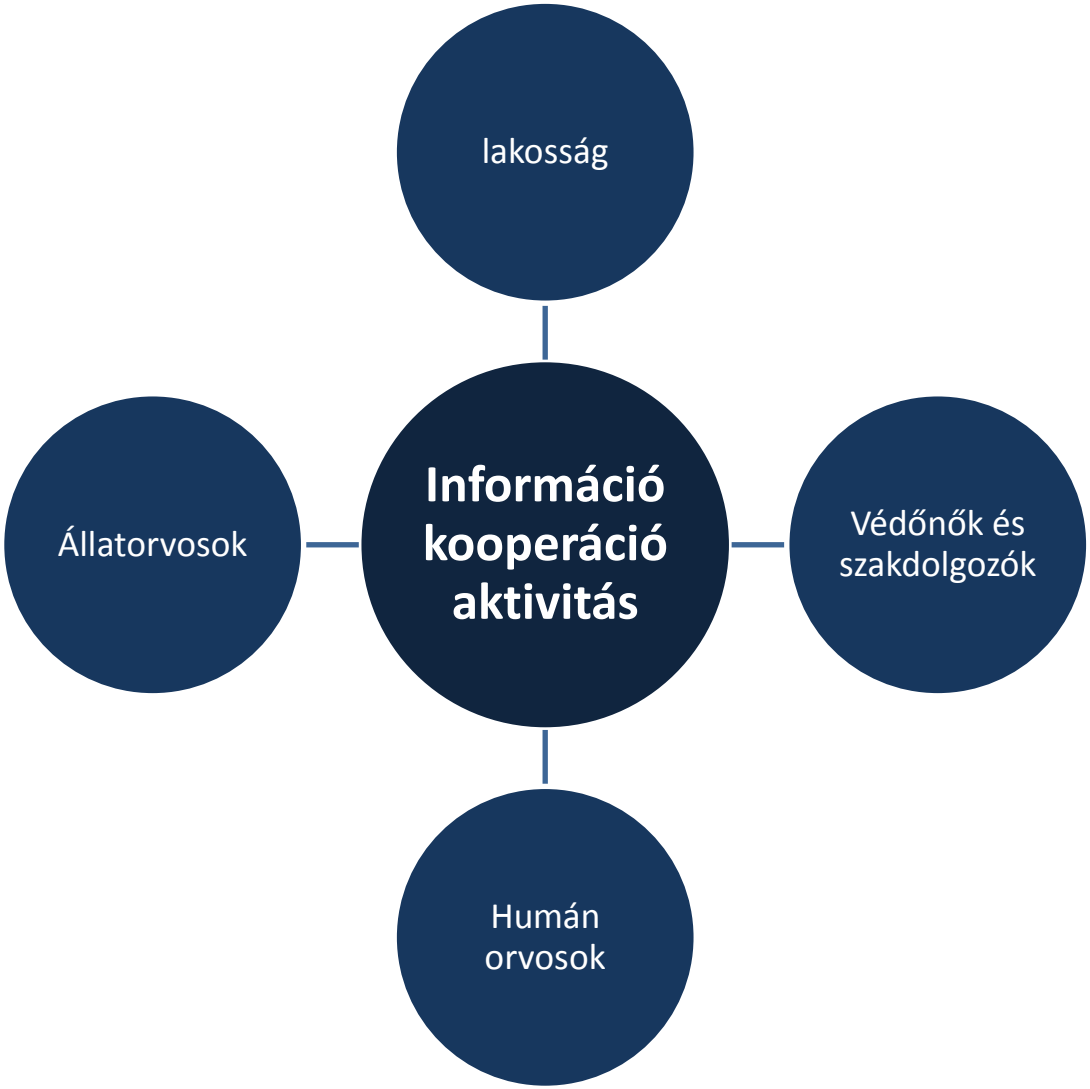

2012.: Internetes felmérés

E-mailben 17 kérdésből álló kérdőívet küldtünk ki, amelyben tapasztalatokra és igényekre kérdeztünk rá a parazitás betegségekkel kapcsolatban.

	Megkérdezettek n=	Válaszadók n=
Állatorvos	23	0
Háziorvos, Gyermekorvos	85	2
Védőnő	64	37 (+)

A ráckevei ÁNTSZ , a Kerületi Állategészségügyi és Élelmiszer-ellenőrző Hivatal és a Védőnői Szolgálat segítségével.

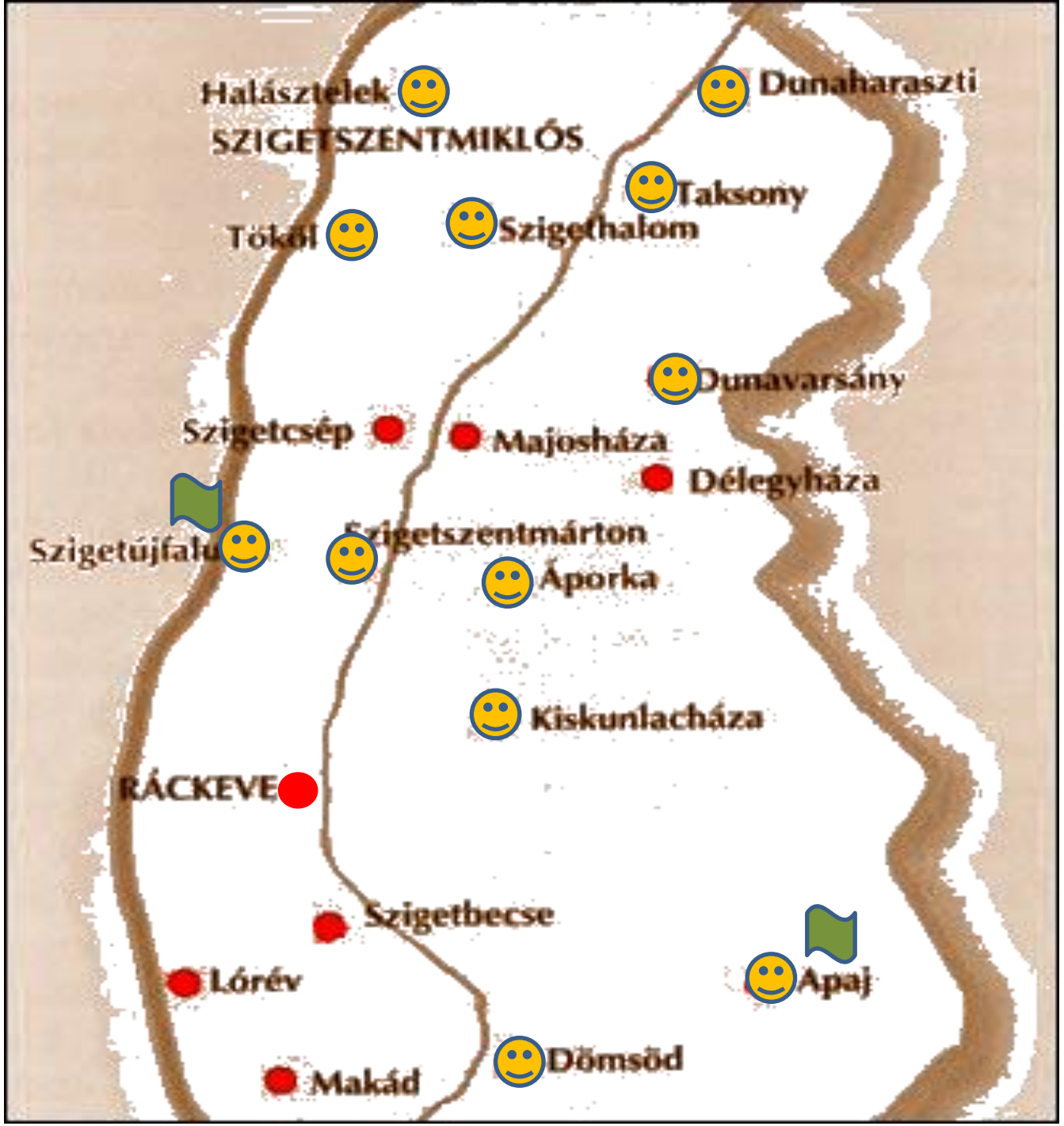

Akik válaszoltak:

Védőnők: 68%

Orvosok: 11%

Állatorvosok: 0%

Eredmények: észlelt parazitózisok,

„Szokványos” oxiuriasison kívül **nem észleltek új parazitát, sem a korábbiak számának emelkedését.**

Giardia: 1, D.repens:1

100%

Eredmények: Diagnosztikus lehetőségek

A védőnők nem kérhetnek vizsgálatot. Panaszok esetén háziorvoshoz irányítják a szülőket.

- vérkép
- széklet féregpete vizsgálat
- *Echinococcus-serológia*

*Tudtok-e **Toxocará**t(orsóférgesség) nézetni allergiás kórképekben, (ekzema, urticaria, asthma, főleg gyermekkorban), vagy szerepel-e kórházi zj-n, hogy megnézték?*

„Nem tudunk nézetni, zárójelentésen még nem láttam.:100%

Együttműködés a szakmák között: védőnői válaszok.

- „Eddig nem volt szükséges. Ha halmozott fertőzésekről tudomásom lenne, minden bizonnyal a háziorvosokkal és az állatorvossal is konzultálnék a további fertőzések megelőzése miatt.”
- „Nincs együttműködés az állatorvosokkal, de jó ötletnek tartom a továbbiakban.”
- „Nincs, a háziorvosoknak van, tudtunkkal.” (3 település)
- **„Az állatorvossal nagyon jó a kapcsolatunk. (H.o. szerint is.)”**
- **IGÉNYE A VÁLASZADÓK 75%-NAK LENNE.(+ A MÁSIK H.O. IS)**

20%

A védőnők véleménye a lakosság informáltságáról

„A GONDOZOTTAK JÓL INFORMÁLTAK”: 42%, NINCS INFO: 25%

TELEPÜLÉSHIGIÉNÉ

A válaszadók <u>50%-a nemmel</u> válaszolt a közterületi állati ürülék szervezett eltávolítására.

„A településünk nem tesz erőfeszítéseket az állati potyadék ellen, ehhez hozzátartozik, hogy **a <u>kutyák nagy része családi háznál van, elvétve 1-1 kutya van csak a közterületeken</u>.”**

3 VÉDŐNŐ számolt be a területén önkormányzati erőfeszítésről: „Szerintem egyre kevesebb az állati ürülék az utcáinkon. A parkokban a kutyát sétáltató gazdák többnyire saját maguk felszedik a „termékeket”.”

1: „jogszabály van rá”, 3: nem tud róla.

H.o. véleménye:A kutyapiszok nagy problémát jelent a városokban az utcán, a falun a sok elhanyagolt, megkötött kutya környezetében. Vajon mi a sorsa ennek nagy mennyiségű állati ürüléknek? Hová kerülnek? A kommunális szemétbe? Elássák? Mi történik a féregpetékkel –mondjuk- a konyhakertben, az udvari porban?

Kommunikációs szándék

Felhasználnának-e terhesgondozási csomagban állategészségügyi tájékoztatót is, ha kapnának?

IGEN, bár előtte megnézném mi van benne.:1

IGEN: 90%

NEM: 1 település: (5%)

- „A várandósoknak külön tanácsadási téma a kisállatot tartása, valamint az általuk terjesztett betegségek. Segítséget kapnánk, ha konkrét tájékoztatót adhatnánk a kezükbe.”
- „ha valamelyik gyerek a körzetemből parazitás lesz, velem nem közli senki. Óvodás korúaknál előfordul, hogy a szülő elmondja, de ez elvétve történik.”

LENNE-E IGÉNYÜK EGY MŰKÖDŐ EGYÜTTMŰKÖDÉSRE AZ ÁLLATORVOSOK-HUMÁNORVOSOK-VÉDŐNŐK DIAGNOSZTIKAI LABOR között?

- IGEN: 40%
- **NEM, VAGY VÁLASZ NÉLKÜL HAGYTA: 60%**
- „Nem látjuk át ennek kivitelezhetőségét”.
- H.o-k hasznosnak tartanák.

Továbbképzési és információs igény: Részt venne-e a témával kapcsolatos kerekasztalon vagy továbbképzésen?

IGEN:90%

Igennel jeleztek vissza házi orvosok (szóban is), asszisztensek, a téma iránt érdeklődő pedagógusok.

- „Még az is segítséget jelentene, ha a rendszeresen megrendezésre kerülő munkaértekezletünkön hallanánk hasonló témában előadást.”
- **„IGEN – a területi szervezésben”**

Következtetések: Információ

Sem a lakosság, sem az egészségügyi személyzet általános ismeretei nem elégségesek,ennek következtében a problémát nem súlyának megfelelően kezelik, igaz: pontos **epidemiológiai adatok sincsenek.**

Következetesen nem beszélünk a falusi környezetben az udvaron, kertben tartott háziállatok koncentrálódó ürülékéről, szemben a városi **település-higiéné**vel, ami szintén gyenge lábakon áll.

TOXOCARA JELENTŐSÉGE NEM ISMERT- állatorvosi vonalon nem kommunikálódik,diagnosztikus lehetőség nem közismert.

Az oltáskor évente egyszer végzett féregtelenítést elégségesnek hiszik.

Következtetések: kooperáció

- A **kapcsolattartás** a humán egészségügy résztvevői között is nehézkes, humán/ állatgyógyászati vonatkozásban jelenleg **nem működik**, eredményességhez pedig elengedhetetlen lenne.
- A kooperáció személyfüggő.

OEK SZEREPE NEM KÖZISMERT.

<u>NINCSENEK rutin BETEGIRÁNYÍTÁSI ÚTVONALAK.</u>

Következtetések: Aktivitás

- **Az állatok stratégiai kezelése** részben érdektelenség, részben anyagiak okán **nem valósul meg.**→Állatorvosok bevonása mind az ő, mind a lakosság jól felfogható érdeke.
- A különböző monitoring vizsgálatok eredményei nem futnak össze.→ Nem több munka kellene: a hírcsatornákat kellene kiépíteni.
- Prevenciós tevékenységhez elsősorban a védőnőket kell megszólítanunk.

Javaslatok

- A **lakosság általános higiénés ismereteit** bővíteni kell, kiemelten kezelve a parazitás betegségek megelőzését. Ebben a helyi lapok, tv, rádió sokat segíthet. Tájékoztatóanyagok(pl. dr. Fok Éva-dr. Varga Zsolt).
- **2013-14 tanévben az egészségtan beépül a tantervbe.** A **NAT**-ban biztosítani kellene mind **az alsó, mind a felső tagozatban**, mind a **középiskolában** egy-egy tananyagrészt a témának. Ugyanez vonatkozik az **általános orvosképzésre és az eü. főiskolákra**.
- **Kiemelt fontosságú: védőnők,** szakdolgozók és érdeklődő pedagógusok képzése. **Közös továbbképzések** a témában humán és állatorvos számára, ezzel az aktív együttműködést elősegíteni.
- **Interaktív információs portál** kialakítása szakemberek számára, esetleg konzultációs lehetőség.
- **Monitoring** vizsgálatok kooperációja.

- **CSEPEL-SZIGET DÉLI RÉSZE OPTIMÁLIS LENNE EGY STRATÉGIAI MODELL KIDOLGOZÁSÁRA.**

Miért Csepel-sziget?

- A területet földrajzilag jól körülhatárolja a két Duna-ág.
- Bp. közelsége
- Sok kis és közepes nagyságú település, összességében 100 ezres lélekszám.
- Erős civilszerveződés, elkötelezett pedagógusok és eü alapellátás- védőnők! „Otthon az erdőben”
- Az eü-i szakellátás két szakrendelő között oszlik meg, de egyetlen tüdőgondozó és egyetlen ÁNTSZ ill. állateü .–i, védőnői szolgálat.
- Korábbi reprezentatív állat-eü. kutatások színhelye.

Eddigi eredmények

- A (szóbeli és írásbeli) visszajelzések alapján nyitottak a témára. (CSAK NE LEGYEN KÖTELEZŐ!).
- Szigetújfaluban alsó/felső tagozatos pedagógusok továbbképzés után adaptálnák a korosztály számára az anyagot.
- A védőnők kérik a továbbképzést.
- ÁNTSZ helyszínt biztosítana orvosok számára tartott képzésnek.

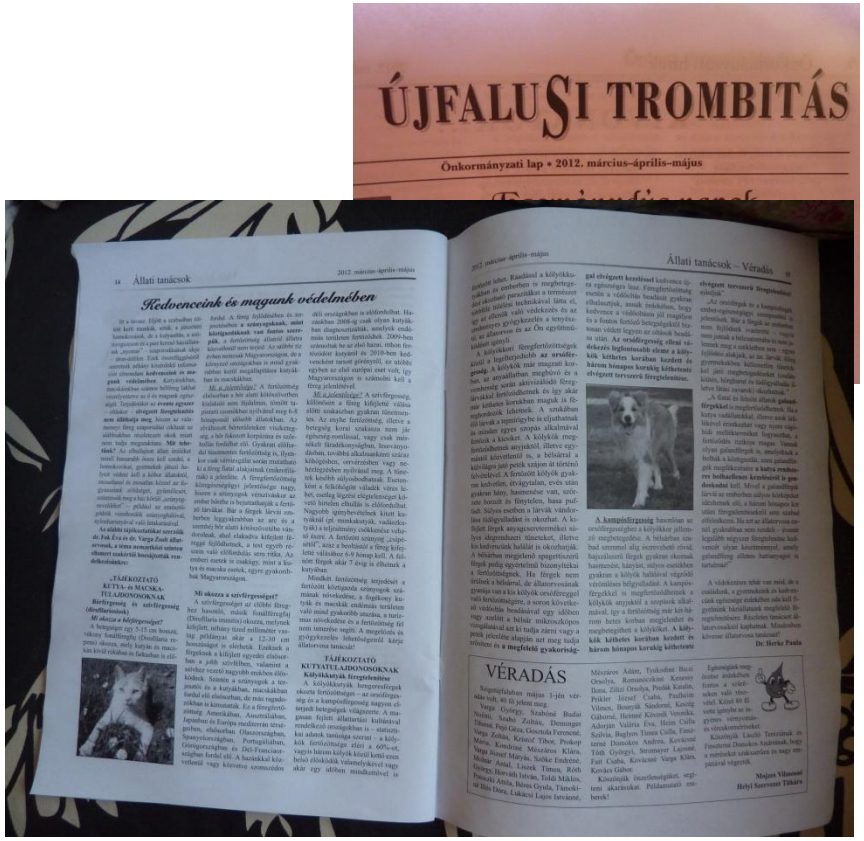

KÖSZÖNÖM A
FIGYELMET!
A folytatáshoz az Önök
segítségét kérem!